

Happamien sulfaattimaiden ympäristöriskien vähentäminen Maanviljelijöiden/ ÖSP:n näkökulmasta

Mats Nylund

Maanviljelyn vesiensuojelun tulevaisuudennäkymät

- ❑ Suomalaiseen maanviljelyyn kohdistuu sekä kansallisia että kansainvälisiä vaatimuksia ja odotuksia
- ❑ Vesiensuojelun valtakunnalliset suuntaviivat määritellään valtioneuvoston periaatepäätöksessä vesiensuojelun suuntaviivoista vuoteen 2015 ja Suomen Itämeren suojeleohjelmassa.
- ❑ Vesipolitiikan puitedirektiivi (EU).
- ❑ Helsingin komission suositukset Itämereen maalta tulevien päästöjen vähentämiseksi (HELCOM).
- ❑ Paikallisten vesistöjen toimenpideohjelmat.

Maanviljelyn vesiensuojelun tulevaisuudennäkymät

- ❑ Vesiensuojelukysymykset tulevat olemaan ajankohtaisia vielä vuosikymmeniä.
- ❑ Maanviljelijöiden tulee vastata vaatimukseen ja odotukseen.
- ❑ Tehokkaampia, suunnattuja toimenpiteitä osa ratkaisua.
- ❑ Neuvonta, yhteistyö, vuoropuhelu.

Vesistöt ja maanviljelymme

- ❑ Yksittäisen maanviljelijän on vaikea ohjata yhteiskunnallista kehitystä.
- ❑ Vaikeaa korjata kuormitusta hajanaisista lähteistä verrattuna teollisuuden ja yhteiskunnan pistekuormitukseen.
- ❑ Ulkoiset tekijät joihin yksittäinen maanviljelijä ei voi vaikuttaa vaikuttavat myös kuormitukseen.

Mitä tuottajat ovat tehneet?

- ❑ SLC:n ympäristöohjelma vuodesta 1990, päivitetty viimeksi 2002.

- ❑ Maanviljelyn ympäristötukiohjelma 1995> hyvä liittymisaste:
 - ❑ 90 prosenttia maanviljelijöistä (60 000) mukana ympäristötukiohjelmassa, 96 prosenttia ympäristötuen perustoimenpiteissä (96 prosenttia peltoalasta, 2,2 milj. ha).
 - ❑ Erityistukisopimuksissa 20 000 viljelijää 350 000 ha alalla.
 - ❑ Ympäristötuki jakautuu kolmeen osaan: perus- ja lisätoimenpiteisiin sekä erityistukisopimuksiin.

- ❑ Lainsäädäntö ja maanviljelyn tukipolitiikka (täydentävät ehdot) ovat myös välineitä vesiensuojelussa.

Mitä maanviljelijät ovat tehneet?

- ÖSP:n ympäristötyö:
 - Yhteinen maa- ja ympäristöpoliittinen valiokunta.
 - ÖSP:n edustajat vesityöryhmissä.
 - Lausunnot (kunta/maakunta/kansallinen)
 - Ympäristöaiheiset hankkeet.
 - Maksimaalinen tukimuotojen käyttö ympäristötukiohjelmassa.
 - Perusteellisempi kartoittaminen ”ongelma” maapalstoista – ”Hotspots”
 - Talousarvioaloite

Mitä maanviljelijät ovat tehneet?

- Tehokkaampi lannankäyttö
- Peruskuivattaminen A & O
- Ojituskäytäntö (ei syvä mutta leveä)
- 10 prosenttia uuttamisesta tapahtuu kasvukautena, kuinka käsitellä muut...
- Ilmastonmuutos
- Bioenergiatuotannon ympäristövaikutukset
- Energiasäästö
- Tilussäätelyn ympäristövaikutukset yhdistettynä muihin toimenpiteisiin
- Seminaariesitykset Internetissä, vuorovaikutteisuus (kysymyksiä ja vastauksia).
- Jatkunut vuoropuhelu tutkijoiden ja tuottajien välillä.

Ympäristötuen pinta-ala

■ Erityistukisopimukset 2005

■ Tukimuoto	ha
■ Suojavyöhykkeet	4 360
■ Kosteikot ja sedimentaatioaltaat	86
■ Säädetävissä oleva ojitus ja sen kaltaiset toimenpiteet	32 716
■ Kalkkisuodinojitus ja kalkitus maapalstoilla jossa alhainen pH-arvo	1 530
■ Tehostettu lannoitteen käyttö	75 637

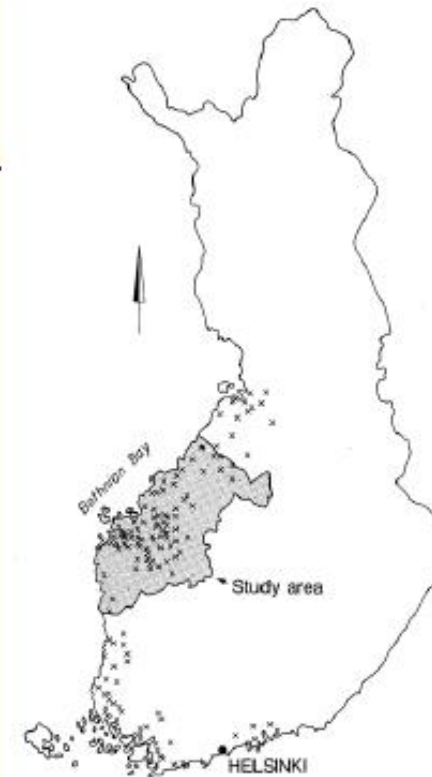

Sura sulfatjordar

$\geq 1000 \text{ km}^2$
sulfatjordar

70% i Österbotten.

Även stora
sulfatjordsförekomster på
andra håll såsom i
Uleåborgs- och
Laitilaområdet

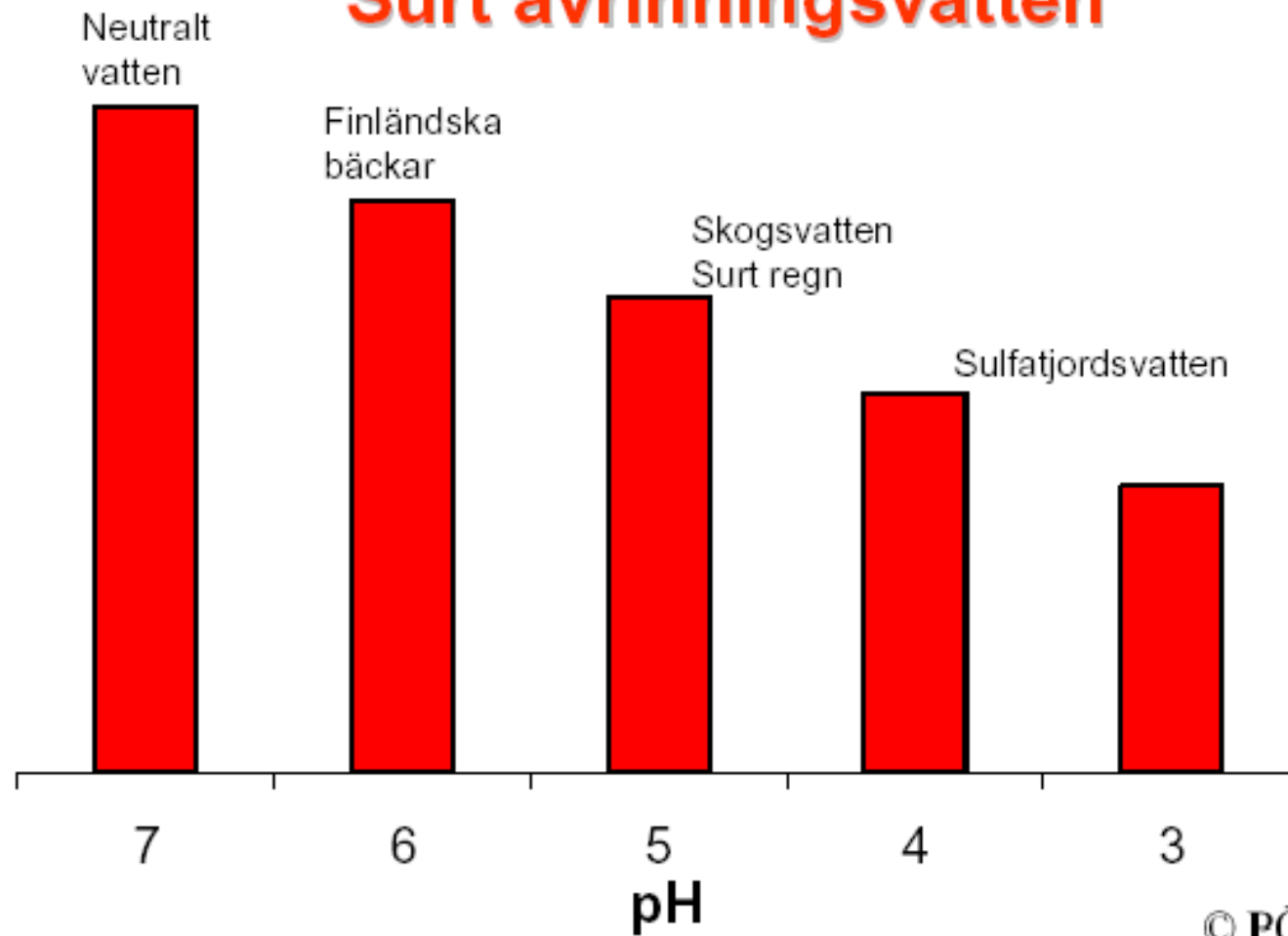
"Liten" areal sulfatjordar, stort område drabbat

Roos (2006)

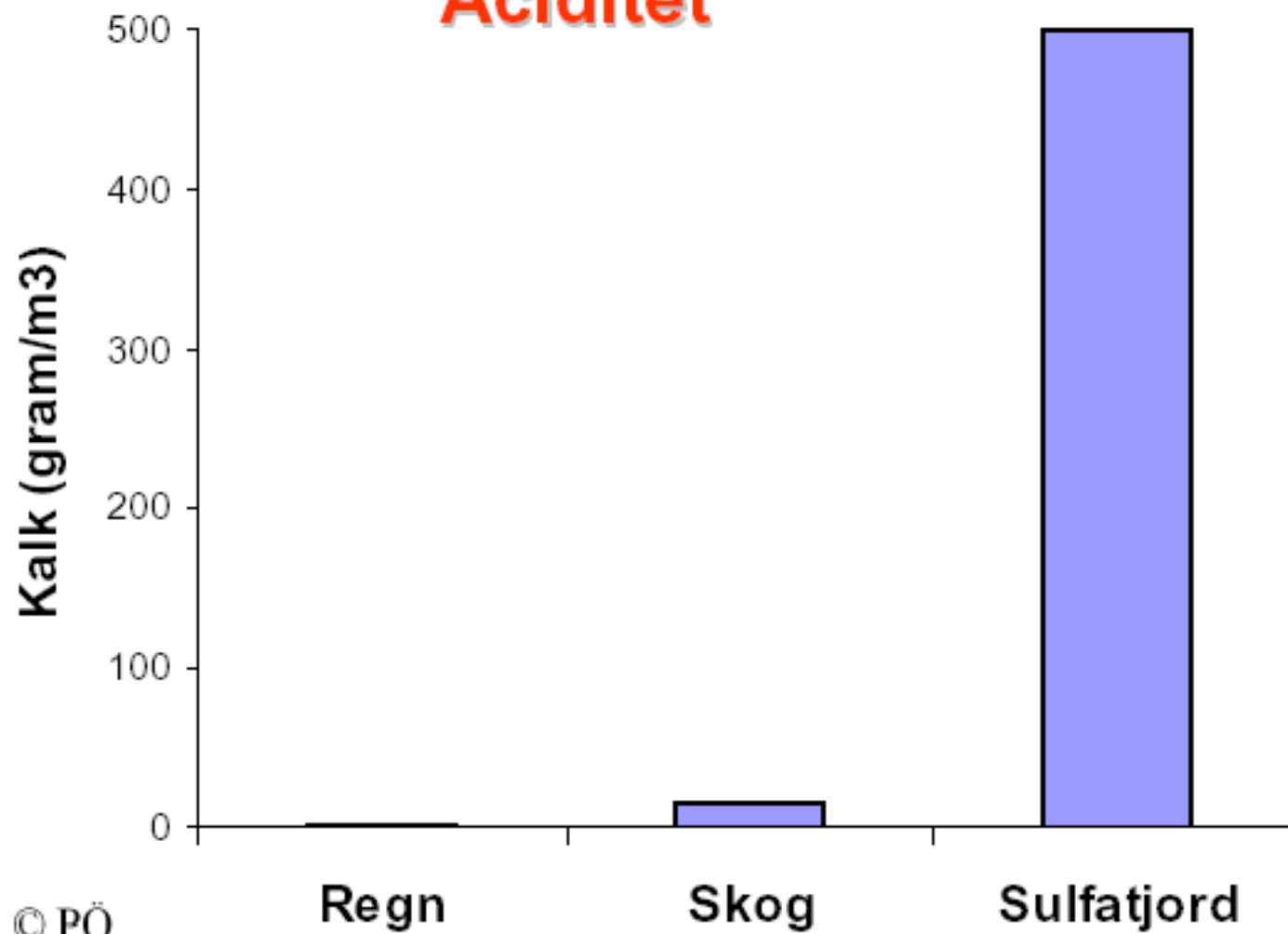

Surt avrinningsvatten

Aciditet

© PÖ

Poliittisia saavutuksia

Valtioneuvoston päätös 9.12.2009 vesienhoitosuunnitelmista

4.11. Maaperän happamuus

Happamista sulfaattimaista on arvioitu olevan maatalouskäytössä 50 000–350 000 hehtaaria. Lisäksi happamia sulfaattimaita on myös esimerkiksi metsämailla.

Pääosa happamista sulfaattimaista sijaitsee Pohjanmaalla.

Vesienhoitosuunnitelmissa on esitetty erityisesti happamien sulfaattimaiden kartoitusta ja riskinarviointia, kuivatusolojen säätöä ja tilakohtaista neuvontaa. Lisäksi happamien sulfaattimaiden alueelle on esitetty säätösalaajituksen lisäämistä, joka on käsitelty maatalouden osuudessa.

Poliittisia saavutuksia

Valtioneuvoston päätös 9.12.2009...

Happamien sulfaattimaiden hallinnan vesiensuojelun keskeiset ohjauskeinot vesienhoitosuunnitelmissa ovat:

- Lisätään happamiin sulfaattimaihin liittyvää tiedotusta ja neuvontaa kaikilla sektoreilla.
- Kartoitetaan happamat sulfaattimaat ja näiden maiden aiheuttamat kuormitusriskit yhtenäisin menetelmin vuoteen 2015 mennessä.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön kustannustehokkaita menetelmiä happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.
- Pyritään sisällyttämään happamilla sulfaattimailla tarvittavia vesiensuojelutoimenpiteitä maatalouden, metsätalouden ja kuivatuksen tukijärjestelmiin.
- Otetaan happamat sulfaattimaat huomioon maankäytön suunnittelussa.
- Varmistetaan lainsäädännön muutoksilla tai nykyistä lainsäädäntöä täydentävällä ohjeistuksella, että happamat sulfaattimaat otetaan huomioon jo hankkeiden suunnittelussa.

Poliittisia saavutuksia

Valtioneuvoston päätös 9.12.2009...

Happamuuden torjunnan vuosikustannukset ovat vesienhoitosuunnitelmissa yhteensä noin 25 milj. €vuodessa ja ne ovat kokonaisuudessaan lisätoimenpiteitä.

Vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutukseen tarvitaan valtion lisärahoitusta. Osa toimenpiteistä voidaan sisällyttää maatalouden ympäristö- tai investointitukiin.

Toteutusvastuu maaperän happamuuden hallintatoimista on ensisijaisesti alueen maanomistajilla. Vastuu tukijärjestelmien kehittämisestä on maa- ja metsätalousministeriöllä.